COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(91) 242 def. - SYN 350
Brussel, 9 juli 1991

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

inzake de vaststelling van normen voor het per satelliet uitzenden van televisiesignalen

---

(door de Commissie ingediend)

VERKLAREND MEMORANDUM

De huidige situatie

1. Directe omroep van televisie programmas via satelliet is op het moment gereguleeerd door de Richtlijn van de Raad 86/529/EEG van 3 November 1986 [1] Deze schrijft het verplichte gebruik voor van het MAC/Packet systeem voor uitzendingen overgebracht via satellieten met een groot vermogen (BSS satellieten).

2. De tekst van deze Richtlijn is het resultaat van een reeks wijzigingen aan de originele gedachte zoals deze duidelijk uiteen was gezet in de Communicatie van de Commissie aan de Raad van 24 mei 1985 [2]. Dit beoogde een MAC/Packet systeem te doen accepteren als de enige Europese standaard, zonder enig onderscheid te maken tussen verschillende satellieten en het gebruik vermijdend, zelfs voor een overgangsperiode, van andere standaarden in de verschillende Lidstaten.

3. De wettelijke positie daarentegen, welke resulteerde van de gecombineerde toepassing van de beschikkingen vervat in de artikelen 1 en 2 van dezelfde Richtlijn, heeft geleid tot een duaal stelsel voor satelliet omroep: één regime gereguleerd door de Richtlijn voor satellieten met een groot vermogen en een ander regime, zonder restricties, voor de andere satellieten welke buiten het gebied liggen waarop de Richtlijn van toepassing is.

   Dit duale stelsel heeft op haar beurt geleid tot een dubbele markt. Technische ontwikkelingen hebben gunstige voorwaarden gecreëerd voor satellieten met een medium vermogen, welke zijn begonnen met uitzendingen volgens de PAL en SECAM standaarden.

   Aanzienlijke investeringen zijn gedaan in de verschillende systemen gedurende deze zelfde periode. Aan de ene kant heeft de Europese industrie geinvesteerd in de ontwikkeling van MAC met als doel HDTV; aan de andere kant heeft een aantal omroeporganisaties en exploitanten geinvesteerd in satelliet omroep met behulp van PAL/SECAM.

De strategie

4. Gegeven de boven omschreven situatie, is het voor de Gemeenschap zeer moeilijk geworden om de doelstelling te verwezenlijken welke het zichzelf gesteld heeft - de ontwikkeling van HDTV gebruik makend van de Europese HD-MAC standaard, lopend via de tussenstap van de D2-MAC standaard, in navolging van de aanpak van het EUREKA-95 project. Dit zou een overgang naar HDTV toestaan volgens het principe van compatibiliteit met bestaande systemen, een duidelijk voordeel voor consumenten.

   In twee besluiten welke unaniem werden aangenomen door de Raad, op 27 April 1989 (89/337/EEG) en 7 December 1989 (89/630/EEG) [3] werd deze doelstelling beschouwd als zijnde van strategisch belang voor Europa.

---

1 PB L311, 6 november 1986, p.28

2 COM (85)264, 24 mei 1985.

3 PB L142, 25 mei 1989, p.1; PB L363, 13 december, p. 30

5. Het concrete probleem dat zich nu voordoet is, hoe te komen van de divergente evolutie, welke het resultaat is van de 1986 Richtlijn, tot een convergente evolutie.

In de huidige situatie, gekarakteriseerd door een dubbele markt met aanzienlijk verschillende belangen, is het niet voldoende om een wettelijk besluit voor te stellen en aan te nemen welke op zichzelf de Richtlijn poogt te vervangen welke op 31 December 1991 afloopt. Dit is zeker een noodzakelijke voorwaarde, maar geen voldoende waarborg.

Het is noodzakelijk om parallel daaraan voor de komende tien jaar een geloofwaardig scenario te ontwerpen en uit te voeren, met behulp van een duidelijk engagement van alle betrokken economische partijen.

6. Deze alomvattende strategie kan een periode van onzekerheid doen beëindigen welke van invloed is op de weg naar Europese HDTV. Daarenboven zal het de Gemeenschap toestaan om haar regulerende taak op het gebied van normen en standaarden effectiever uit te voeren met betrekking tot de markt voorwaarden.

Zoals benadrukt in de Communicatie van de Commissie aan de Raad van 16 November 1990 aangaande industrieel beleid in een door concurrentie gekenmerkte open omgeving (4)bevorderen standaarden het concurrentie vermogen door:

- het verlagen van de kosten voor de producenten;
- het doen ontstaan van een voorkeur van consumenten voor bepaalde producten door hun bekendheid;
- het mogelijk maken van nieuwe markten, met name voor nieuwe technologieen, waar zij tot een voorwaarde worden voor industriele produktie of marketing.

7. De specifieke kenmerken van de televisie sector resulteren in een zeer sterke afhankelijkheid tussen de verschillende partijen.

Aan de ene kant kan de markt voor televisie ontvangers zich niet ontwikkelen zonder een voldoende aanbod, zowel wat betreft kwantiteit als wat betreft kwaliteit, van programma's welke de nieuwe standaarden gebruiken, waarbij er ook voldoende uitzend-uren gewaarborgd dienen te zijn, terwijl het aan de andere kant zinloos zou zijn om uitzendingen te beginnen zonder dat er voldoende ontvangers zouden zijn. Bovendien kunnen geen van deze twee activiteiten plaats vinden, zonder dat op voldoende satellite capaciteit gerekend kan worden.

8. Alle overwegingen welke hierboven zijn genoemd brachten de Commissie ertoe om een overleg tot stand te brengen tussen de verschillende marktpartijen om hun actieve deelneming te bewerkstelligen aan de ontwikkeling van een alomvattende strategie. Deze strategie omvat zowel het aspect van wetgeving en standaarden (duidelijke bepaling van het nieuwe stelsel vanaf 1 januari 1992, met een garantie tot behoud van de rechten op gelegitimeerde wijze verkregen gedurende de huidige situatie van een duaal stelsel), als ook de aspecten welke meer direct samenhangen met het activiteitengebied van ondernemingen (in essentie een plan dat data en aantallen aangeeft met het oog op de progressieve markt ontwikkeling voor televisie in D2-MAC en HD-MAC).

9. Om de boven beschreven strategie te verwezenlijken, heeft de Commissie de betrokken partijen geraadpleegd: de industrie, commerciële en publieke omroeporganisaties, satelliet en kabel exploitanten, programma makers. Twee plenaire bijeenkomsten werden gehouden op 28 februari en 27 maart 1991, voorafgegaan [illegible] opgevolgd door vele bilaterale en multilaterale contacten en bijeenkomsten.

(4) COM (90) 556, 26 november 1990

De instrumenten

10. Op basis van de bovengenoemde overwegingen, welke vanaf het begin een brede consensus genoten onder de geraadpleegde partijen, heeft de Commissie een tweeledig instrument geidentificeerd ter verwezenlijking van deze doelstellingen.

    Dit tweeledig instrument bestaat uit de combinatie van de nieuwe Richtlijn met een 'Memorandum of Understanding' (MOU). Onder dit MOU nemen de betrokken partijen wederzijdse verplichtingen op zich binnen het raamwerk van een gecoördineerde actie, welke is gericht op de ontwikkeling en bevordering op de markt van apparatuur en diensten in de D2-MAC standaard en met het 16:9 formaat.

11. De onlosmakelijke schakel tussen de Richtlijn en de MOU zal worden verwezenlijkt door in de preambules van de Richtlijn een uitgesproken referentie in te invoegen naar het bestaan van de MOU en haar inhoud.

    Daarenboven zal de deelname van de Commissie in de MOU en het beschikbaar maken van aanvullende steun uit het Gemeenschaps budget het mogelijk maken om de samenhang te waarborgen tussen de dimensie van het zetten van een standaard, hetgeen binnen de competentie valt van de Gemeenschaps instellingen, en de operationale dimensie, welke toevalt aan de betrokken ondernemingen.

12. In de loop van de vele contacten tussen de betrokken partijen, zijn belangrijke punten van overeenstemming naar voren gekomen. Er is een gedeelde wens met betrekking tot de grote lijnen van de inhoud van de MOU. De specifieke punten welke nog open staan kunnen opgelost worden, gelet op het gemeenschappelijk belang om tot overeenstemming te komen in een zo belangrijke zaak.

13. De Commissie presenteerde de hoofdlijnen van haar strategie aan de Telecommunicatie Raad ten tijde van diens bijeenkomst in Luxemburg op 3 Juni 1991. Alhoewel er nog verschillende zienswijzes bestonden, werd de Commissie unaniem aangemoedigd om haar aanpak voort te zetten; benadrukt werd met name het grote belang van en de nauwe associatie tussen de twee instrumenten - de Richtlijn en de MOU.

    De voorwaarden zijn daarom aanwezig om de procedure te beginnen welke zou moeten leiden tot de acceptatie van de nieuwe Richtlijn door de Raad voor het einde van het jaar 1991, in parallel met de formele voltooiing van de MOU.

De Richtlijn

14. De concept Richtlijn, welke ter beoordeling wordt voorgesteld door de Commissie, is gebaseerd op 5 hoofdpunten:

    a. HD-MAC is gedefiniëerd als enige Europese standaard voor HDTV. Deze doelstelling zal verwezenlijkt worden middels een tussen standaard, D2-MAC, met name in 16:9 formaat.

    b. Alle nieuwe diensten en alle nieuwe satellieten, welke operationeel zullen zijn na de implementatie datum van deze Richtlijn, dienen uitsluitend gebruik te maken van de D2-MAC standaard.

    c. Diensten in PAL/SECAM welke in gebruik zullen zijn op 31 decmber 1991 mogen voortgaan, zonder dat er direct of indirect een datum wordt bepaald

voor de beëindiging van hun uitzending, dit niettegenstaande de punten hierboven onder punt b. uiteen gezet. Terzelfdertijd zal de MOU voorzien in aanvullende steun voor de gelijktijdige transmissie in D2-MAC van de betreffende diensten ('simulcast').

d. Apparatuur (satelliet ontvangers en TV apparaten groter dan 52 cm) ter verkoop aangeboden in de Gemeenschap vanaf 1 januari 1993, dienen verplicht te zijn uitgerust met de voorzieningen welke noodzakelijk zijn om ze geschikt te laten zijn voor de ontvangst van D2-MAC.

e. De termijn van de Richtlijn zal 10 jaar zijn. De Commissie zal elke twee jaar een evaluatie rapport opstellen, hetgeen naar de Raad en het Europese Parlement gezonden zal worden.

De Memorandum of Understanding (MOU)

15. De MOU vormt de onmisbare tweede pilaar onder de huidige strategie van de Commissie. De oorsprong ervan is te herleiden op het Raadsbesluit van 27 April 1989 (89/337/EEG) (5) waarin gesproken wordt van een actie plan voor HDTV.

16. Ondertekening van de MOU is zowel open aan alle geinteresseerde partijen (industrielen, commerciele en publieke omroeporganisaties, satelliet en kabel exploitanten) als aan de Commissie. De MOU zal een wettelijk bindende overeenkomst vormen voor alle betrokken partijen, en zal met het oog hierop een arbitratie clausule bevatten om interpretatie ervan, en een keuze van jurisdictie in geval van een dispuut, toe te staan.

17. De MOU is gebaseerd op 5 hoofdpunten:

a. Een gecoördineerde actie ter bevordering van de D2-MAC standaard in 16:9 formaat met het oog op de introductie van HDTV.

b. Wederzijdse, gekwantificeerde en wettelijk bindende toezeggingen van de ondertekenende partijen waarmee bijvoorbeeld aangegeven wordt wat het minimum aantal TV ontvangers is dat van elk type geproduceerd dient te zijn, hoeveel programma uren uitgezonden dienen te worden, wat de beschikbaarheid is van satellieten. (Deze overeenkomst zal op geen enkele wijze afspraken bevatten met betrekking tot verkoopsprijzen of marktaandelen, en is, in ieder geval, verplicht de concurrentie regels, als neergelegd in het Verdrag, te respecteren.)

c. Een systeem van aanmoedigingsmaatregelen, met name gefinancierd door de Gemeenschap, en in het bijzonder bedoeld om 'simulcast' te vergemakkelijken en de start van uitzendingen in D2-MAC te ondersteunen.

d. De vorming van een consortium tussen de ondertekenaars, met een gepaste wijze van deelname van de Commissie.

De rol van het consortium zal zijn om de promotie activiteiten te coördineren, de administratie te verzorgen van de Gemeenschaps ondersteuning en om toezicht uit te oefenen op het nakomen der verplichtingen welke de betrokken partijen op zich genomen hebben.

e. De duur van de MOU zal vijf jaar zijn, met mogelijkheid tot vernieuwing.

---

(5) PB nr. L 142, 25 mei 1989

Implementatie

18. De Commissie beoogt, voor het einde van dit jaar, de aanname van de Richtlijn te bewerkstelligen alsmede, in datzelfde kader, de ondertekening van de MOU, de tekst waarvan aan het Europese Parlement en de Raad overgebracht zal worden.

19. Dit zal het mogelijk maken een dubbel resultaat te behalen: aan de ene kant, zal het definitief de Gemeenschaps strategie bevestigen welke gericht is op de introductie van de HD-MAC standaard als een gemeenschappelijke Europese standaard; aan de andere kant, zal het de fabrikanten, de omroeporganisaties, de satelliet en kabel exploitanten, de programma makers, alsook de consumenten voorzien van een betrouwbare ondslag als leidraad voor beslissingen op de markt.

20. Vervolgens zal het aspect van de financiering van het systeem van aanmoedigingsmaatregelen ter hand worden genomen. De Commissie stelt zich met het oog hierop een toezegging voor van een bedrag in de orde van grootte van 100 MECU op jaarbasis over een periode van 5 jaar. De informele discussies met betrekking tot de MOU leiden in deze richting. Met betrekking tot 1992, voorziet het Voorlopig Concept Budget onder verschillende lijnen al in een bedrag in deze orde van grootte.

21. Naast de bekrachtiging van de 'omroep standaarden' kant van de Europese HDTV strategie, verwezenlijkt door het gezamenlijk effect van de MOU en de Richtlijn, is ook de ontwikkeling van de programma kant een prioriteit voor zowel de bevordering van het 16:9 formaat als voor de effectieve introductie van HDTV diensten vanaf 1995.

voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

inzake de vaststelling van normen voor het per satelliet uitzenden van televisiesignalen

---

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100A,

Gezien het voorstel van de Commissie,

In samenwerking met het Europese Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat Richtlijn 86/529/EEG van de Raad(1) in een herziening voorziet;

Overwegende dat de Gemeenschap bij Besluit 89/337/EEG van de Raad(2) en Besluit 89/630/EEG van de Raad(3) het strategisch belang van hogedefinitietelevisie (HDTV) voor de Europese consumentenelektronica-industrie en voor de Europese televisie- en filmindustrie heeft onderkend en daarmee het strategisch raamwerk voor de invoering van Europese HDTV heeft bepaald;

Overwegende dat bij Richtlijn 86/529/EEG, en in het bijzonder in artikel 2 daarvan, een tweeledig stelsel is gecreëerd door de toepassing van de richtlijn tot slechts één type satelliet te beperken, en dat als gevolg daarvan een tweeledige markt is ontstaan waarbij voor omroep-satellieten (Broadcasting Satellite Service, afgekort : BSS) de MAC-normen, en voor telecommunicatie-satellieten (Fixed Satellite Service, afgekort : FSS) hoofdzakelijk de PAL- en de SECAM-norm worden gebruikt;

---

(1) PB nr. L [illegible] van 6.11.1986, blz. 28.
(2) PB nr. L 142 van 25.5.1989, blz. 1.
(3) PB nr. L 363 van 13.12.1989, blz. 30.

Overwegende dat het met het oog op de verwezenlijking van de in de genoemde besluiten vervatte doelstellingen van de Gemeenschap en om bij te dragen tot de in artikel 8a van het Verdrag bedoelde totstandbrenging van één enkele markt voor het per satelliet uitzenden van televisiesignalen, noodzakelijk is om op de convergentie van normen gerichte acties te ondernemen, daarbij parallel gebruik makend van een regelgevend instrument en om tot een overeenkomst tussen de belangrijkste marktpartijen te komen;

Overwegende dat de Europese consument er het meest bij gebaat is dat er een op de criteria van compatibiliteit en evolutie gebaseerde weg naar HDTV wordt gevolgd om onderbrekingen en elkaar overlappende investeringen te voorkomen;

Overwegende dat HD-MAC is ontwikkeld als de op deze criteria van comptabiliteit en evolutie gebaseerde Europese uitzendingsnorm voor HDTV-diensten; dat D2-MAC de best beschikbare weg naar de ontwikkeling van HDTV biedt, waarbij de D2-MAC-norm voor breedscherm 16:9 de voornaamste stap in die richting vormt;

Overwegende dat er een behoefte is aan de vaststelling van gemeenschappelijke normen voor satelliet-uitzendingen als een factor waardoor een daadwerkelijke concurrentie op de vrije markt mogelijk wordt, rekening houdend met het feit dat normen de mededinging bevorderen door kostenverlaging voor de fabrikant, door vormgeving aan de consumentenvoorkeur voor bepaalde produkten wegens de vertrouwdheid daarmee, door het ontstaan van nieuwe markten mogelijk te maken, in het bijzonder wat in ontwikkeling verkerende technologiëen betreft, waar normen een voorwaarde voor industriële produktie of voor marketing beginnen te zijn;

Overwegende dat, alhoewel diensten die in overeenstemming met het bepaalde in Richtlijn 86/529/EEG zijn opgezet in de periode waarin die richtlijn van toepassing is, niet dienen te worden stopgezet of veranderd, er echter wel stimuleringsmaatregelen kunnen worden getroffen om bovendien het gebruik van MAC-normen, in het bijzonder door middel van gelijktijdige uitzendingen ("simulcast"), te steunen;

Overwegende dat het in het belang van de consument noodzakelijk is om een gemeenschappelijke norm vast te stellen voor voorwaardelijke toegangssystemen voor D2-MAC- en HDTV-diensten;

Overwegende dat kabeltelevisie en kleine centrale-TV-antenne - (SMATV ("Small Master Antenna TV")) -, ook bekend als CAS-netwerken een belangrijk element vormen van de televisie-infrastructuur van veel Lid-Staten en voor de toekomst van HDTV-diensten van groot belang zullen zijn;

Overwegende dat in Besluit 89/337/EEG tot een in nauwe coördinatie op communautair niveau tussen de Commissie, de Lid-Staten en de Europese industrie op te stellen actie-plan voor de invoering van HDTV werd **uitgenodigd;**

Overwegende dat omroeporganisaties, satelliet-exploitanten, fabrikanten en kabel-exploitanten zich volledig achter de zo spoedig mogelijke invoering van 16:9 D2-MAC-diensten overeenkomstig de doelstellingen in het Besluit 89/337/EEG stellen en zich bijgevolg bereid hebben verklaard om een "Memorandum of Understanding" te tekenen waarbij ook de Commissie partij zal zijn;

Overwegende dat in het "Memorandum of Understanding" de verplichtingen van de onderscheiden partijen zullen worden opgenomen met het oog op de ontwikkeling en de bevordering van 16:9 D2-MAC-diensten in Europa in overeenstemming met de voorwaarden en bepalingen van de onderhavige richtlijn; dat het "Memorandum of Understanding" een integraal bestanddeel van de algemene strategie voor de invoering van HDTV zal vormen;

Overwegende dat Europese onderzoekinspanningen aan de spits van alle nieuwe belangrijke ontwikkelingen, zoals die van digitale-televisie-uitzendingen, dienen te blijven en dat Europa haar onderzoekinspanningen door samenwerking dient te consolideren;

Overwegende dat, gezien de te verwachten technische vooruitgang in deze sector, thans met volgende ontwikkelingen van bestaande systemen rekening dient te worden gehouden, en dat in een eventuele herziening van deze richtlijn dient te worden voorzien;

Overwegende dat het zowel in het algemeen belang, als in het belang van de belangrijkste marktpartijen is, dat deze richtlijn zo spoedig mogelijk tenuitvoer wordt gelegd,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD :

ARTIKEL 1

De Lid-Staten treffen alle maatregelen ter bevordering en ondersteuning van de invoering en ontwikkeling van geavanceerde satelliet-uitzendingsdiensten voor televisie-programma's, waarbij van de HD-MAC-norm voor hoge-definitietelevisie (HDTV)-uitzendingen en de D2-MAC-norm voor andere uitzendigen in het 16:9 beeldscherm-formaat gebruik wordt gemaakt.

ARTIKEL 2

1. Voor de uitzending van een televisiedienst in HDTV-formaat mag slechts de HD-MAC-norm worden gebruikt.

2. Voor de uitzending van een 625-lijn-en-satelliettelevisiedienst, die door kijkers met satelliet-ontvangapparatuur voor thuisontvangst kan worden ontvangen, zelfs wanneer dergelijke uitzendingen zijn bestemd om over kabelnetwerken te worden gedistribueerd, mag slechts de D2-MAC-norm worden gebruikt in geval van

   - een dienst in het 16:9 beeldschermformaat;

   - een dienst verzorgd door een satelliet waarbij de BSS-frekwentieband (11.7 tot en met 12.5 GHz) wordt gebruikt;

   - een satelliet-uitzending van een dienst, waarmee na de datum van tenuitvoerlegging van de onderhavige richtlijn wordt begonnen, of waartoe van een na genoemde datum in gebruik genomen satelliet gebruik wordt gemaakt.

ARTIKEL 3

Voor satellietdiensten die op 31 december 1991 werken en waarbij van D-MAC-PAL- of SECAM-normen gebruik wordt gemaakt, mag met het gebruik van diezelfde normen voor uitzendingen in het 625-lijns-4:3-formaat na de datum van tenuitvoerlegging van deze richtlijn worden voortgegaan, onverminderd het bepaalde in artikel 2, lid 2, derde gedachtenstreepje.

ARTIKEL 4

De Lid-Staten treffen alle maatregelen om ervoor te zorgen dat met ingang van 1 januari 1993 alle nieuwe televisietoestellen met een schermgrootte van meer dan 52 cm en alle nieuwe satelliet-ontvangsttoestellen die in de Gemeenschap te koop worden aangeboden, de noodzakelijke inrichtingen bevatten om D2-MAC-signalen te ontvangen.

ARTIKEL 5

De Lid-Staten treffen alle maatregelen om ervoor te zorgen dat

- elk nieuw of elk bestaand terrestrisch herdistributiesysteem dat over de daartoe noodzakelijke technische capaciteit beschikt, op een zodanige wijze wordt geconfigureerd dat HD-MAC-signalen van kopstation naar de afzonderlijke woningen over het netwerk kunnen worden doorgegeven : in het geval van kabel-TV en SMATV-systemen worden hiertoe kanalen toegewezen in de hyperband (300-450 MHz) met voor elk een bandbreedte van 12MHz; bestaande terristrische herdistributie-systemen welke niet de noodzakelijke technische capaciteit bezitten, als hiervóór beschreven geconfigureerd, wanneer de exploitanten ervan tot een opvoering van het technische niveau van het netwerk besluiten;

- indien kabelexploitanten tot de herdistributie over de kabel van door hen in het 16:9-beeldschermformaat en de D2-MAC- of de HD-MAC-norm ontvangen programma's besluiten dezen die programma's ook in het 16:9-beeldschermformaat en in de D2-MAC- of de HD-MAc-norm herdistribueren.

ARTIKEL 6

In het geval de van de D2-MAC-norm gebruikmakende diensten die codering toepassen en een systeem met voorwaardelijke toegang gebruiken, treffen de Lid-Staten alle noodzakelijke maatregelen om er voor te zorgen dat slechts een volledig met D2-MAC verenigbaar systeem met voorwaardelijke toegang en dat door een Europese normalisatie-organisatie op de datum van tenuitvoerlegging van deze richtlijn als zodanig is gestandaardiseerd, wordt gebruikt.

ARTIKEL 7

Deze richtlijn geldt tot en met 31 december 2001. Om de twee jaar legt de Commissie aan het Europese Parlement, aan de Raad en aan het Economisch en Sociaal Comité een verslag voor over de toepassing van deze richtlijn en doet, in voorkomend geval, nadere voorstellen om deze richtlijn aan ontwikkelingen op het gebied van satelliet-televisie aan te passen.

ARTIKEL 8

1. Uiterlijk drie maanden na de datum van de kennisgeving van deze richtlijn doen de Lid-Staten de nodige wettelijke en administratief-rechtelijke bepalingen in werking treden om aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

   Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van alle bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

ARTIKEL 9

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De Voorzitter

ISBN 0254-

COM(91) 242 d

DOCUMENTEN

NL 16 15

Catalogusnummer : CB-CO-91-304-NL-C

ISBN 92-77-74183-X

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg